

Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет

Слово про вченого:

**Солдатенко
Тамара
Яківна**

(до 75-річчя з дня народження)

УДК 37.01 (06)

ББК 74_я5

С 48 Слово про вченого: Солдатенко Тамара Яківна. – Бердянськ: БДПУ, 2013 р. – 24 с.

Друкується за рішенням вченої ради Бердянського державного педагогічного університету. Протокол № 12 від 30.04.2013 р.

У брошурі подано нариси життя і діяльності кандидата філологічних наук, доцента кафедри соціальних комунікацій Інституту філології та соціальних комунікацій БДПУ Солдатенко Тамари Яківни.

Відповідальний за випуск:

Богданов І.Т. – проректор з наукової роботи БДПУ

Упорядкування та комп'ютерний набір:

Константинова К.І.
Ліпич В.М.

СОЛДАТЕНКО ТАМАРА ЯКІВНА

Тамара Яківна народилася 5 червня 1938 р. у селі Лозно-Олександрівці Луганської області.

У 1961 р. закінчила слов'янське відділення філологічного факультету Львівського державного університету ім. І. Франка, за спеціальністю “Польська мова і література та російська мова і література”.

З 1962–1964 рр. Тамара Яківна працювала вчителем української мови та літератури в ЗОШ №1 м. Бердянська, а з 1965 р. обіймала посаду заступника директора з навчальної роботи та працювала вчителем, за тією ж спеціальністю, у Данилівській восьмирічній школі Дніпропетровського р-ну. З 1965–1969 рр. – вчитель української мови та літератури заочної школи м. Дніпропетровська. Шкільний стаж роботи – 7 років.

З 1969 р. працювала викладачем російської мови в Сумському педагогічному інституті ім. А.С.Макаренка, у 1971 р. – викладачем кафедри російської літератури та мови, у 1972 р. – викладачем кафедри української літератури.

З 1977–1984 рр. – старший викладач кафедри української літератури.

У 1984 р. Тамара Яківна захистила кандидатську дисертацію “Поетика “білоруського циклу” Елізи Ожешко” за спеціальністю 10.01.04 – література зарубіжних соціалістичних країн (науковий керівник – член-кореспондент АН Г.Д. Вервес).

У 1991 р. – обрана доцентом кафедри української літератури.

З 1994–1999 рр. була призначена заступником декана філологічного факультету СПІ ім. А.С.Макаренка.

З 1999–2002 рр. – доцент кафедри української і зарубіжної літератури.

З 2003 р. Тамара Яківна працювала на кафедрах української та зарубіжної літератури, загального мовознавства та слов'янської філології, журналістики та видавничої справи Бердянського державного педагогічного університету.

З 2010 року Тамара Яківна займає посаду доцента кафедри соціальних комунікацій.

Має понад 60 наукових праць.

За час роботи зарекомендувала себе як висококваліфікований фахівець, що володіє сучасними методиками викладання. Користується повагою серед викладачів та студентів.

Солдатенко Тамара Яківна нагороджена почесною грамотою Міністерства освіти України за сумлінну працю, вагомий внесок у справу підготовки висококваліфікованих педагогічних кадрів; знаком "Відмінник освіти України" (1 грудня 1999 р.); знаком "Петро Могила" (2 жовтня 2007 р.).

ПРИВІТАННЯ КОЛЕГ

Хай пливе щасливо Ваш життєвий човен,
І минає легко береги круті,
І любові буде хай завжди він повен,
То найголовніше у людським житті.
Нехай в душі завжди горять
Іскринки радості й бажання,
Нехай не знає серце зрад,
А тільки радість і кохання!
З Днем народження!

Філоненко Софія

Дорогу і вічно молоду Жінку сердечно вітаю з Ювілеєм. Тамаро Яківно! Для мене Ви завжди асоціюєтеся з Молодістю, Красою, Жіночністю. Пам'ятаю Вас куратором нашої студентської групи – завжди усміхненою, приязною, делікатною і безмежно жіночною. У свої ... надцять років Ви не втратили своєї природної чарівності і молодості духу. Відкриваю Вам невелику таємницю – коли мені важко чи покидає наукове натхнення, я черпаю силу у Вашому життєлюбстві, у Вашому дитинно-відкритому погляді на світ.

Залишайтеся і надалі на багато літ такою ж молодою, чарівною, товариською. Нехай усі зірки на небі і трави на землі будуть прихильні до Вас. З роси і води Вам!

Анісімова Ніна

Нехай доля розмалює,
Вам сірі будні,
Щоб були вони не нудні,
Чудні й незабутні,
Хай рожеві будуть мрії,
Щоб у сині далі,
У зелені гори ніс,
Червоний феррарі,
Білих хвиль на сході сонця,
У Чорному морі,
Неба синього з багрянцем,
І золотих зорів!
З Днем народження!!!

Костромицький Роман

Хай здоров'я, радість і достаток,
Сиплються немов вишневий цвіт,
Хай малює доля з буднів свято,
І дарує Вам багато літ!

Коркішко Вікторія

Сердечно вітаємо Вас з Днем народження!
Зичимо міцного здоров'я, міцної команди і міцної родини. Радіємо з того, що маємо честь працювати з Вами і віримо в успіх всіх Ваших благородних починань.

Хай Ваша невичерпна енергія заряджає ще не один потрібний людям проект, а високий професіоналізм і працездатність створять впевнену перспективу процвітання!

Вболіваємо за Ваше сьогоднішнє і переконані в перемогах майбутнього!

Табакова Ганна

Всі усвідомлюємо ми:
Не всі у нас в такій пошані.
Ну що ж, колего наша, прийміть
Найкращі наші побажання!
Нагода, привід – саме ті,
Підняти повною чарчину.
Нехай щастить Вам у житті!
Все буде хай найкращим чином!
В сімейнім колі і отут,
Де від проблем немає спасу,
Щоб Ви не знали, де п'ятий кут,
Водилось щоб в сімейній касі!
Подовше щоб Вам моглось!
Вперед щоб йшли не по узбіччю!
Ну, і щоб сонячно жилось
До ювілейного сторіччя!

Варикаша Марта

Ми вітаємо Вас сьогодні з Днем народження!
Бажаємо в роботі удачі, терпіння,
Щоб Вас розуміла рідна сім'я,
Щоб Ваша кар'єра тільки росла!
Успіхів, везіння і натхнення,
Нехай стане реальною будь-яка мрія!

Боговін Ольга

Добрий майстер у роботі
І порадник у житті,
Ви розрадите в скорботі,
Не забудете в біді,
Порадієте на святі,
Не остання – за столом,
І на дружбу Ви багаті,
До людей Ви – лиш з добром,
Зі святом Вас вітаємо сьогодні
Весь наш дружній колектив
Працьовиті, гарні, мужні
Будьте Ви і повні сил!

Харіна Олена

БІБЛІОГРАФІЯ

1978 рік

1. Г. Квітка-Основ'яненко і Е. Ожешко // Збірник тез і повідомлень республ. наук. конф., присвяченої 200-річчю з дня народження класика укр. літ. Г. Квітки-Основ'яненка. – Харків, 1978. – С. 53-56.

1980 рік

2. Белорусские повести Э. Ожешко: метод. рекоменд. – Сумы, 1980. – 31 с.

1981 рік

3. Literatura. Podrecznik dla klasy 10. – Kijów – Lwow: Radianska szkola, 1981. – 275 s.

1982 рік

4. Поетика білоруських повістей Е. Ожешко // Проблеми слов'язнознавства. – Львів, 1982. – Вип. 25. – С. 55-62.

5. До проблеми українсько-польських культурних зв'язків (Е. Ожешко і український театр) // Українська драматургія і театр в сім'ї братніх культур: Тези доп. та повідомл. – Кіровоград, 1982. – С. 60-163.

1983 рік

6. Изучение проблемы художественного времени в курсе литературы как средство овладения диалектическим методом познания (на материале "белорусского цикла" Э. Ожешко) // Проблеми формування научного мировоззрення учащейся

молодежи: Тезиси докладов и сообщений. – Сумы, 1983. – С. 87-88.

1984 рік

7. Художній час у “білоруському циклі” Е. Ожешко // Рад. літературознавство. – 1984. – №4. – С.47-81.

8. Поэтика прозы Элизы Ожешко 80-х годов (“белорусский цикл”, роман “Над Неманом”): Автореф. дис. канд. филол. наук. – К.: 1984. – 24 с.

9. Образ автора у прозі Е. Ожешко 80-х років ХІХ ст. (“білоруський цикл”, роман “Над Німаном”) // Проблеми слов'язознавства. Вип. 24. – Львів: Вища школа, 1984. – С. 36-41.

10. Образ автора у прозі Ю. Федьковича // Ю. Федькович: Тези доп. наук. конф. – Чернівці: ЧДУ, 1984. – С. 42-43.

11. Тема труда в произведениях зарубежной литературы ХІХ века // Формирование общественной и трудовой активности учащейся молодежи: Тезиси докладов и сообщений. – Сумы, 1984. – С. 45-46.

1985 рік

12. Образ матері в повісті Ванди Василевської “Радуга” // Они сражались за Родину: Тези наук.-теор. конф. – Кіровоград. – 1985. – С.14-15.

1986 рік

13. Literatura. Podrecznik dla klasy 10. – Kijów – Lwow: Radianska szkola. – 1986. – 295 s.

14. Метафоричність образного мислення Е. Ожешко // Проблеми слов'язознавства. Вип.33. – Львів: Вища школа. – 1986. – С. 43-50.

1987 рік

15. Микитенко і зарубіжна культура // Тези наук, конф., присвяченої 90-річчю від дня народження І. Микитенка. – Кіровоград. – 1987. – С. 29-31.

1988 рік

16. Мастерство ораторского искусства А.С. Макаренко // Подвиг великого педагога: Тезисы, доклады и сообщения. – Белополье. – 1988. – С. 50-60.

17. Образ народного співця у творчості А. Міцкевича // Кобзарські традиції в українському фольклорі та літературі і творах Є. Мовчана: Тези доп. і пов. – Суми. – 1988. – С. 9-12.

18. Ожешко І.Е. І.Нечуй-Левицький // Творча індивідуальність І.Нечуя-Левицького і літературний процес: 36. тез і доповід. – Черкаси. – 1988. – С. 70-71.

19. Метафоричність художнього мислення О. Кобилянської та Е. Ожешко // Творчість О. Кобилянської у контексті української та світової літератури: Тези доп. та повід. – Чернівці: ЧДУ, 1988. – С. 133-135.

20. Вивчення життя і творчості Б. Грінченка в школі та вузі: Метод, рекомендації. – Суми: СДПІ, 1988. – 77 с.

21. Ідейно-семантичні функції ремінісценцій у комедіях І. Тобілевича (Карпенка-Карого) // І.Карпенко-Карий – видатний автор, драматург, державний діяч: Тези наук. конф. – Кіровоград, 1988.– С. 25-26.

22. Аббревиатурная лексика как важнейший пласт словаря путивльских газет послеоктябрьского периода (1920-1980) (На материале областного архива) // Древний город Путивль: Тезисы докл. и сообщ. – Путивль, 1988. – С.69-71.

1989 рік

23. Вивчення життя і творчості Т.Г. Шевченка в школі і вузі. – Суми: СДПІ, 1989. – 51 с.

24. А.П. Чехов в оценке зарубежных писателей // Чеховские чтения. – Сумы, 1989. – С. 26-28.

25. Павло Грабовський і польська література // П. Грабовський – визначний громадський діяч, поет-революціонер, перекладач, фольклорист: Тези доп. та повід. – Суми, 1989. – С. 52-60.

26. М. Коцюбинський і Сумщина // Творча спадщина М.М. Коцюбинського і сучасний літературний процес: Тези доп. та повід. – Одеса, 1989. – С. 36-40.

1990 рік

27. А. Куприн и Сумщина // Тезисы докл. и сообщ. наук.-практ. конфер. “Купринские чтения”. – К.: Подольск, 1990. – С. 18-20.

28. Сумська Шевченкіана // Т.Г.Шевченко і Переяславщина: Тези доп. та повід. міжвузів. наук.-практ. конф. – Переяслав-Хмельницький, 1990. – С. 102-105.

29. Корифеї українського театру і Сумщина // Творча індивідуальність М. Кропивницького і розвиток української культури: Тези доп. та повід. – Кіровоград, 1990. – С. 25-27.

30. Лексика радянської доби в географічній номенклатурі Сумщини // Тези доп. та повід, обл. наук. конфер. – Суми, 1990. – С. 179-180.

1991 рік

31. Запорожжє в творчестве Ильи Репина // Запоріжжя в історії та культурі: Тези доп. та повід. – Запоріжжя, 1991. – С.132-134.

32. С.И. Гусев-Оренбургский и Е. Хатаева //

Використання спадщини повернутих і забутих діячів науки та культури в навч. процесі педвузу та школи: Тези доп. та повід. – Рівне, 1991. – С.132-133.

33. Изучения жизни и творчества А.П. Чехова в вузе и классах с углубленным изучением русской литературы средней школы: метод. реком. – Сумы, 1991. – 69 с.

34. Вивчення життя і творчості Л. Українки в школі і вузі: метод, реком. – Суми: Мрія, 1991. – 80 с.

1992 рік

35. Народознавство в школі та вузі: метод, реком. – Суми, 1992. – 61 с.

36. Використання краєзнавчого матеріалу при вивченні творчості корифеїв українського театру // Патріотичне виховання школярів та студентів у позакласній краєзнавчій суспільно-корисній діяльності. – Суми, 1992. – С. 85-88.

37. Значення літературного краєзнавства в піднесенні духовної культури молоді // Патріотичне виховання школярів та студентів у позакласній краєзнавчій суспільно-корисній діяльності. – Суми, 1992. – С. 79-85.

1993 рік

38. Вивчення українського красного письменства в контексті світової літератури // Наукові записки. – Вип.І: Педагогіка. Методика. – Суми. – 1993. – С.138-146.

39. Утверждение гуманистических идеалов и вечных человеческих ценностей в творчестве зарубежных писателей с эпохи Возрождения до XX века. Методические разработки уроков по курсу “Литература народов мира”: В 2 ч. Ч. 1. – Сумы, 1993. –102 с.

40. Утверждение гуманистических идеалов и вечных человеческих ценностей в творчестве зарубежных

писателів с епохи Возрождения до ХХ века. Методические разработки уроков по курсу “Литература народов мира”: В 2 ч. Ч. 2. – Сумы, 1993. – 112 с.

1994 рік

41. Пантелеймон Куліш і світова література // Пантелеймон Куліш. Матеріали міжвуз. наук. конф.- Суми, 1994. – С. 45-51.

1997 рік

42. Особистість письменника на уроці літератури: навч. посіб. – Суми : Слобожанщина. – 1997. – 200 с.

1998 рік

43. Євген Маланюк. Життя і творчість: навч.-метод. посіб. – Суми : Слобожанщина. – 1998. –130 с.

2000 рік

44. Загадка Смирновой-Россет // “Наш друг Туманський”. Матеріали Сумської обл. наук.-практ. конф. – Суми, 2000. – С. 19-29.

2001 рік

45. Інтерпретація притчі про блудного сина в оповіданні Е. Ожешко “Зимовий вечір” // Проблеми сучасної літератури та лінгвістики. Тези Всеукр. наук. конф. – Черкаси: ЧІТІ, 2001. – С. 32-33.

46. Урок розвитку мовлення в школі // Педагогічні науки: зб. наук. праць. – Суми : СумДПУ. – 2001. – С. 387-393.

47. Жінки в героїчному козацькому епосі // Патріотичне виховання української молоді засобами

фізичної культури та козацької педагогіки. Матеріали обл. наук.-практ. конф. – Суми. – 2001. – С. 52-58.

48. До проблеми українсько-польського літературного єднання (Е. Ожешко та О. Кобилянська) // Філологічні науки: зб. наук. пр. – Суми. – 2001. – С. 73-78.

2002 рік

49. “Єднання лір...” (Творчість жінок-перекладачів. До проблеми українсько-польського єднання) // Філологічні науки: зб. наук, праць. – Суми: Сум ДПУ. – 2002. – С. 182-187.

2003 рік

50. Данте Аліг'єрі (1265-1321). “Божественна комедія” // Вивчення зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (теорія і практика): навч.-метод, посіб. для вчителів і студентів-філологів. – Суми, 2003. – С. 26-44.

51. Джованні Бокаччо (1313-1375). “Декамерон” // Вивчення зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (теорія і практика): навч.-метод, посіб. для вчителів і студентів-філологів. – Суми, 2003. – С. 44-55.

2005 рік

52. Жінка в середньовічному героїчному епосі // Актуальні проблеми слов'янської філології: міжвуз. зб. наук. ст. / Редкол.: В.О. Соболев (відп. ред.) та ін. – Вип. 10: Лінгвістика і літературознавство. – К.: Знання України. – 2005. – С. 446-453.

2006 рік

53. Н.В. Гоголь и А.О. Смирнова-Россет: контактні зв'язки // Актуальні проблеми слов'янської філології: міжвуз. зб. наук. ст. – Вип. 11: Лінгвістика і літературознавство. Частина 11. – К.: Ніжин: ТОВ “Видавництво “Аспект-Поліграф” / – 2006. – С. 73-81.

2007 рік

54. “Білоруський цикл” Елізи Ожешко: своєрідність і функції хронотопу // Актуальні проблеми іноземної філології: Лінгвістика та літературознавство: міжвуз. зб. наук. ст. / Відп. ред. В.А. Зарва. – Ніжин: ТОВ “Видавництво “Аспект-Поліграф”, 2007. – Вип. I. – С. 258-266.

2008 рік

55. Біблійні мотиви в “білоруському циклі” Елізи Ожешко // Слово і час. – 2008. – № 2. – С. 83-87.

56. Бібліографія / Т.Я. Солдатенко // Актуальні проблеми слов'янської філології : міжвуз. зб. наук. ст. / відп. ред. В.А. Зарва. – К. : Освіта України, 2008. – Вип. XVI : Лінгвістика і літературознавство. – С. 10-14.

57. Методика проведення уроку розвитку мовлення у школі / Т.Я. Солдатенко // Актуальні проблеми слов'янської філології: міжвуз. зб. наук. ст. / відп. ред. В.А. Зарва. – К.: Освіта України, 2008. – Вип. II : Лінгвістика і літературознавство. – С. 272–277.

58. Позиція наратора у “білоруському циклі” Елізи Ожешко / Т.Я. Солдатенко // Актуальні проблеми слов'янської філології : міжвуз. зб. наук. ст. / відп. ред. В. А. Зарва. – К.: Освіта України, 2008. – Вип. XIX : Лінгвістика і літературознавство. – С. 161–166.

2009 рік

59. Поэтика “белорусского цикла” Элизы Ожешко / Т.Я. Солдатенко // Монографія. – Донецк: Юго-Восток, 2009. – 178 с.

60. Психологізм портретної живописи Елизи Ожешко (на матеріалі повісті “Низини”) // Актуальні проблеми іноземної філології. – Вип. III. – К.: 2009. – С. 439 – 452.

61. Бібліографія / Т.Я. Солдатенко / Інститут філології Бердянського державного педагогічного університету. Біобібліографія. – Донецьк: Юго-Восток, 2009. – С. 25-26.

62. Postscriptum polonistyczne Szkola Jezika I Kultury Polskiej Uniwersytet Slaskky w Katowicach, – 2009. Tamara Soldatenko: Język polski na na Panstwoyowym Uniwersytecie Pedagogizm w Berdiansku.

63. Солдатенко Т.Я., Каменська І.В. Данте “Божественна комедія” / Вивчення зарубіжної літератури в загальноосвітніх закладах: теорія і практика: навч.-метод. посіб. для вчителів і студентів-філологів. – Суми: Вид-во СУМ ДПУ ім. А.С. Макаренка, 2009. – С. 18-38.

2010 рік

64. А. Міцкевич і Ю. Словацький: творче суперництво // Актуальні проблеми філології: мовознавство, літературознавство, методика викладання філологічних дисциплін: зб. наук. статей / за заг. ред. д.пед.н., професора Соколової І.В. – Літературознавство. Методика викладання філологічних дисциплін. – Маріуполь, 2010. – С. 198-200.

65. Солдатенко Т.Я. “З тобою плакати іду, людино!” (зображення трагізму дитячої долі у творах Марії Конопницької). Актуальні проблеми іноземної філології: Лінгвістика та літературознавство: міжвуз. зб.

наук. ст. / відп. ред. В.А. Зарва. – Бердянськ: БДПУ, 2010. – Вип. V. – Ч.2. – С. 14-21.

2011 рік

66. Солдатенко Т.Я. Топос моря у творчості Марії Конопницької та Івана Франка // Актуальні проблеми слов'янської філології: Лінгвістика та Літературознавство. – Вип. XXIV. – Бердянськ : БДПУ, 2011. – С. 32-40.

67. Солдатенко Т.Я. Міцкевич і Словацький: Творче суперництво // Актуальні проблеми філології: Мовознавство. Літературознавство. Методика викладання філологічних дисциплін. – Маріуполь, 2010. – С. 14-20.

2012 рік

68. Солдатенко Т.Я. Метафоричність та асоціативність художнього мислення Елізи Ожешко та Ольги Кобилянської (зіставний аспект) // ЗБОРНИК наукових артыкулаў VIII Міжнароднай науковай канферэнцыі “Славянскія літаратуры ў кантэксте сусветнай”, прысвечанай 125-годдзю з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа. – Мінськ : БДУ. – 2012. – С. 321–324.

69. Солдатенко Т.Я. Поэтика детали в повести Э. Ожешко “Низины” // Актуальні проблеми іноземної філології: Лінгвістика та літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст.; гол. ред. В.А. Зарва. – Бердянськ : БДПУ, 2012. – С. 239–249.

Слово про вченого:

**Солдатенко
Тамара
Яківна**

(до 75-річчя з дня народження)